МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра театрознавства та акторської майстерності

Затверджено
на засіданні кафедри театрознавства
та акторської майстерності
факультету культури і мистецтв
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 28.08.2025 р.)

Гарант ОПП «Акторське мистецтво
драматичного театру і кіно»
Декан факультету
доц. Мирослава ЦИГАНИК
_____

СИЛАБУС / SYLABUS

з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕЖИСЕРСЬКИХ ШКІЛ ХХ СТ.»,
що викладається в межах
ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
Спеціальності В6 Перформативні мистецтва
Спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво

Львів – 2025 р.

Назва дисципліни	Теорія і практика режисерських шкіл ХХ ст.
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Валова, 18.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, В6 Перформативні мистецтва В6.01 Сценічне мистецтво ОП Акторське мистецтво драматичного театру і кіно
Викладачі дисципліни	Лаврентій Роман Ярославович, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри театрознавства та акторської майстерності
Контактна інформація викладачів	roman.lavrentii@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	У день проведення практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка навчальної дисципліни	https://kultart.lnu.edu.ua/course/teoriia-i-praktyka-rezhyserskykh-shkil-khkh-st
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Теорія і практика режисерських шкіл ХХ ст.» є вибірковою дисципліною зі спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво, ОПП Акторське мистецтво драматичного театру та кіно для першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти денної форми навчання, яка викладається в обсязі 120 годин, 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS) на IV курсі, у 7 та 8 семестрах.
Семестровий (підсумковий) контроль	Залік вкінці 7 семестру
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна присвячена дослідженню провідних режисерських шкіл ХХ століття як методологічної основи сучасного театрального процесу. Програма актуалізує знання про ключові постаті та течії минулого століття, трансформуючи їх у дієвий інструментарій для аналізу мистецьких явищ ХХІ століття. Через вивчення концепцій великих реформаторів сцени та перегляд відеоматеріалів еталонних вистав, студенти досліджують еволюцію режисерських методів у контексті взаємовпливів світового та українського театру.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних засад та практичних здобутків провідних режисерських шкіл, що визначили вектори розвитку світового театрального мистецтва. Курс орієнтований на опанування навичок аналізу сучасних сценічних напрямків через вплив режисерських підходів ХХ століття. Основними завданнями є розвиток критичного мислення, формування здатності до самостійної інтерпретації складних явищ актуального мистецтва та дослідження місця українського театру в системі загальноєвропейських театральних процесів. Цілі дисципліни: • систематизувати знання здобувачів про ключові етапи становлення та розвитку режисерських шкіл ХХ століття, розкрити їхню естетичні та методологічні особливості. • навчити студентів виявляти та диференціювати вплив класичних режисерських систем на сучасні перформативні практики та актуальні театральні напрямки ХХІ століття.

	• виробити навички порівняльного аналізу українського театрального процесу в контексті загальноєвропейських мистецьких парадигм та міжнаціональних взаємовпливів. • розвинути здатність до фахової інтерпретації відеоматеріалів вистав, формування аргументованих суджень щодо стилістики, жанрової природи та концептуальних засад сценічного твору.
Ключові слова	Актуальне театральне мистецтво, режисерська система, національні театральні школи, сучасний репертуар, сучасна драматургія, театральна парадигма, сценічний метатекст, компаративістика, сценічна семіотика.
Формат дисципліни	Очний Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Тривалість навчальної дисципліни	120 год.
Обсяг навчальної дисципліни	60 годин аудиторних занять. З них 60 годин практичних занять та 60 годин самостійної
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студенти будуть : **а) знати**: - провідні тенденції та вектори розвитку світового театрального процесу, зокрема специфіку трансформації акторського мистецтва у XX–XXI ст.; - методологічні засади та технологічні алгоритми постановчої роботи представників провідних режисерських шкіл; - репертуарні стратегії провідних театрів, ключові творчі здобутки знакових режисерів та особливості функціонування світових театральних фестивалів; - персоналії та творчі методи фундаторів сучасних національних театральних шкіл; - принципи інтердисциплінарної взаємодії, зокрема вплив гуманітарного знання (історії, філософії, психології, соціології) на формування сучасних театральних концепцій. **б) уміти:** - здійснювати фахову інтерпретацію складних явищ актуального театрального мистецтва; - проводити компаративний аналіз сценічних творів у контексті сучасних режисерських систем; - здійснювати аналітичний розгляд акторських робіт, виокремлюючи засоби виразності та стилістику виконання; - готувати та презентувати науково обґрунтовані дослідження, присвячені творчості окремих театральних діячів або актуальним проблемам сценічного мистецтва.
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	**Аналітичне мислення:** здатність до системного дослідження художніх явищ, деконструкції структури вистави та виявлення концептуальних засад сценічного твору. **Критична рефлексія:** уміння об'єктивно оцінювати мистецькі теорії та практики, аргументовано обґрунтовувати власні фахові погляди в межах наукового дискурсу. **Комунікативні навички:** володіння культурою фахової дискусії, здатність логічно та переконливо висловлювати думки в усній та письмовій формах. **Презентаційні навички:** уміння структурувати та публічно представляти результати досліджень із використанням сучасних технологічних засобів. **Когнітивна гнучкість:** здатність до аналізу інноваційних театральних форм та швидкої адаптації до змін у сучасній мистецькій парадигмі.

Теми	ТЕМА 1. Театральна мова ХХ століття як основа актуального сценічного мистецтва. Генеза та трансформація засобів виразності в сучасному театральному процесі. ТЕМА 2. Феномен «театру художника» в контексті соціокультурних викликів епохи. Візуальна домінанта вистави як засіб подолання антропоцентричної кризи. ТЕМА 3. Театр тіла та його генеза у ХХ столітті. Еволюція фізичного театру від пластичних експериментів минулого до актуальних перформативних практик. ТЕМА 4. Антропологія театру та стратегії сучасного сценічного пошуку. Розвиток досвіду реформаторів ХХ століття в діяльності творчих лабораторій сьогодення. ТЕМА 5. Литовський театр другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Трансформація метафоричної режисури в художніх системах провідних майстрів сцени. ТЕМА 6. Польський театр кінця ХХ – початку ХХІ століття. Еволюція режисерських стратегій від візіонерських концепцій до соціокритичного дискурсу. ТЕМА 7. Німецький театр кінця ХХ – початку ХХІ століття. Постдраматичні моделі та специфіка сучасних постановчих практик. ТЕМА 8. Провідні західноєвропейські театральні колективи. Вплив експериментальних методів роботи творчих об'єднань на розвиток актуальної театральної мови. ТЕМА 9. Український театральний авангард першої третини ХХ століття. Реформаторські ідеї Леся Курбаса у контексті загальноєвропейських режисерських пошуків. ТЕМА 10. Сучасний український театр у вимірі глобалізаційних процесів. Адаптація постдраматичних стратегій та актуалізація національних сценічних традицій.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії драми, психології творчості, майстерності актора, сценічної мови, сценічного руху, історії світового та українського театру.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання дисципліни	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, тьюторство, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія.
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни. Програмне забезпечення обмежується стандартними операційними системами, засобами перегляду мультимедійних файлів та доступом до мережі Інтернет.
Література для вивчення навчальної дисципліни	Уся література, яку здобувачі вищої освіти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел інформації, яких немає у списку рекомендованих. **Основна література**: 1. Апчел О. Документальний театр у контексті сучасної художньої культури. Автореф. дис.. канд.. мист. Харків, 2014. 2. Барба Е. Паперове каное: путівник по театральній антропології. Львів: Літопис, 2001. 3. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 4. Васильєв С. Опанування жанрів журналістики в рамках семінару з театральної критики. навч. посібник. Київ: Факт, 2008.

5. Веселовська Г. Сучасне театральне мистецтво: навч. посібник. Київ, 2014.
6. Ґротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999.
7. Клековкін О. THEATRICA: АНТИТЕАТР / Ідеї. Винаходи. Форми: хронолексикон. Київ: Арекономі, 2012.
8. Клековкін О. Науковий факт і художній образ (деформація предметного поля українського театрознавства 1920-х років) [електронний ресурс] / Олександр Клековкін // Художня культура. Актуальні проблеми. - 2024 - Вип. 20, ч. 1. - С. 148-155.
9. Клековкін О. Театрознавство. Предметне поле.: [навч. посіб.] / Олександр Клековкін. - Київ : Арт Економі, 2019.
10. *Лаврентій Р.* Український театр Східної Галичини 20–30-х років ХХ ст.: процеси модернізації : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства (26.00.01 – теорія та історія культури). Київ, 2021. 21 с.
11. Лаврентій Р. [Леді в лавандовому : експертний відгук] // IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах. Київ, 2021. С. 15-16.
12. Лаврентій Р. [Механічний апельсин : експертний відгук] // IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах. Київ, 2021. С. 23-24.
13. Паві П. Словник театру / пер з франц. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006.
14. Boenisch,Peter M., Ostermeier, Thomas. The Theatre of Thomas Ostermeier. London; New York: Routledge, 2016.
15. Ubersfeld, Anne. Reading Theatre / Translated from French. Toronto, 1999.
16. Lehmann, Hans-Thies. Postdramatic Theatre / Translated and with an Introduction by Karen Jürs-Munby. London; New York: Routledge, 2006.

Додаткова література:

1. Енциклопедія постмодернізму / за ред.. Ч. Е. Вінквіста та В. Е. Тейлора; пер. з англ. Київ: Вид-во Соломії Павличко, 2003.
2. Ґрущинський П. Нульова зона // Курбасівські читання: науковий збірник. 2010. Вип. 5. С. 96-107.
3. Заболотна В. Фройд у сучасних візіях // Просценіум. 2004. №1-2. С. 49-52.
4. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе / пер. З англ.. Львів: Кальварія, 2005.
5. Клековкін О. THEATRICA : лексикон. Київ: Фенікс, 2012.
6. *Лаврентій Р.* «Буна» – історія родини у жанрі «етно-хоррор». Путівник топ-виставами України : [рецензія на виставу] // УкрІнформ. 21.01.2022. https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3388655-buna-istoria-rodini-u-zanri-etnohorror-putivnik-topvistavami-ukraini.html
7. Лаврентій Р. [Сни Аліси : експертний відгук] // IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах. Київ, 2021. С. 164.
8. Лаврентій Р. [H-Effect : експертний відгук] // IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія "ГРА". Альманах. Київ, 2021. С. 175-177

9. Лаврентій Р. [Кострубізми. Кумановський : експертний відгук] // IV Всеукраїнський театральний фестиваль-премія “ГРА”. Альманах. Київ, 2021. С. 188-189
10. Прилуцька А. Театральне дійство як соціокультурний феномен: автореф. дис…. канд.. філософ. Н. Харків, 1999.
11. Театр «ДАХ»: фотоальбом. Київ: Дух і літера, 2012.
12. Lituanian Theater. Vilnius, 2009.
13. Theatre SK: Made in Slovakia. Bratislava, 2018.
14. To, co w nas ciemne, ulega przeswietleniu. Pierwsze 15 lat Teatru CHOREA. Lodz, 2019.

Відеоматеріали:

Творчість Ромео Кастелуччі
https://www.youtube.com/watch?v=6lbHDbDSlQc
https://www.youtube.com/watch?v=hImdblbxhOI

Творчість Кшиштофа Гарбачевського
http://culture.pl/pl/tworca/krzysztof-garbaczewski

Творчість Яна Кляти
http://culture.pl/pl/tworca/jan-klata
https://www.youtube.com/watch?v=7KzqAQA-128
https://www.youtube.com/watch?v=N00WSTHLlDc&t=49s
https://www.youtube.com/watch?v=vAbxYcCQVwY

Творчість Крістіана Люпи
http://culture.pl/pl/tworca/krystian-lupa
https://www.youtube.com/watch?v=zo-W6pZoHY0
https://www.youtube.com/watch?v=gDFIKBGI9Gg&t=2s
https://www.youtube.com/watch?v=bhKhULcrD8c

Творість Кшиштофа Варліковського
https://www.dwutygodnik.com/artykul/347-piekny-potwor.html https://zbruc.eu/node/89751
https://ninateka.pl/film/apollonia-krzysztof-warlikowski-english-subtitles
https://ninateka.pl/film/burza

Творчість Еймунтаса Някрошюса
https://www.youtube.com/watch?v=ZjVuYsar4S0
https://www.youtube.com/watch?v=DwWU-0Nm3E8

Творчість Оскарас Коршуноваса
https://zn.ua/CULTURE/oskaras_korshunovas_nastoyaschego_zritelya_vyraschivaet_tol ko_festival.html

Фізичний театр:
DV8: https://www.youtube.com/watch?v=PvctLx8H8xs

	https://www.youtube.com/watch?v=gjFLu3e3vrs Farm in the cave://www.youtube.com/watch?v=_2RexbICLuY https://www.youtube.com/watch?v=VDVxYQ718GQ Творчість Роберта Вілсона: https://www.youtube.com/watch?v=b26E0D2pm1c https://www.youtube.com/watch?v=8e46xD8cVOw https://www.youtube.com/watch?v=R3R_ cX84IVo https://www.youtube.com/watch?v=uRgl plWwZ2Q https://www.youtube.com/watch?v=vtcR M8_uMMU Творчість Лєшека Мондзіка: https://www.youtube.com/watch?v=R- PYrGYiUIw https://www.youtube.com/watch?v=P3UrKbotQ4o https://www.youtube.com/watch?v=o9aujpate6o Творчість Тадеуша Кантора. https://www.youtube.com/watch?v=M39RhNan_Qs https://www.youtube.com/watch?v=a235hHGFIps Документальний театр: Rimini Protokoll https://www.rimini-protokoll.de/website/de/ Діяльність британського театру «Royal Court» https://royalcourttheatre.com
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали за залік нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні заняття: максимальна кількість балів 40 • письмові роботи/захист цих робіт – 40. • самостійна робота – 20 Підсумкова максимальна кількість балів 100.

Види робіт. **Критерії оцінювання знань студентів**	**Максимальна кількість балів**
1. Бали поточної успішності за участь у практичних заняттях	
Критерії оцінювання	**5 балів**
студенти в повному обсязі володіють навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладають під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.	**5**
студенти достатньо повно володіють навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладають під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладені деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та	**4**

	незначні помилки.	
	студенти в цілому володіють навчальним матеріалом викладають його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.	**3**
	студенти не в повному обсязі володіють навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладають його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкривають зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.	**2**
	студенти частково володіють навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.	**1**
	студенти не готові до заняття.	**0**
	2. Самостійна робота студентів	
	Критерії оцінювання	**20 балів**
	Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті.	
	Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі – під час усного представлення студентами їхніх проєктів: • студенти в повному обсязі представили свій проєкт, вільно відповідають на додаткові питання • студенти достатньо повно представили свій проєкт, з підказками викладача відповідають на додаткові питання • студенти в цілому представили свій проєкт, частково відповідають на додаткові питання • студенти не в повному обсязі представили проєкт, плутано відповідають на додаткові питання • студенти частково представили проєкт, не можуть відповісти на додаткові питання.	**20** **15-19** **10-14** **8-9** **1-7**
	3. Письмова робота	
	За результатами виконаних самостійних письмових робіт (есе та проєкти): • робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі; • робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог; • робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог.	**40** **20-39** **5-19**
	3. Індивідуальна робота студентів Здобувачі вищої освіти можуть отримати **додаткові бали** за індивідуальні завдання: написання статей, підготовку доповідей та участь в наукових студентських конференціях, круглих столах. Додаткові бали також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни	**5 балів**
	Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти	

	мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані за самостійну роботу та семінарські/практичні заняття. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.
Дотримання умов доброчесності	**Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти в частині НДР будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів вищої освіти становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахуванням викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.** Принципи доброчесності в Університеті та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями Центру забезпечення якості освіти Львівського національного університету імені Івана Франка. Сайт НАЗЯВО: https://naqa.gov.ua/ Центру забезпечення якості освіти ЛНУ: http://education-quality.lnu.edu.ua/accreditation/university-documents/ Онлайн курс «Академічна доброчесність» викладений за посиланням: https://vumonline.ua/course/academic-integrity- at-the-university/.
Навчання іноземною мовою	У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються матеріали та джерела англійською мовою. Частково навчальний матеріал вивчається англійською мовою (фрагментарно).
Позааудиторні заняття	Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо (за активну участь отримують додаткові бали). У рамках неформальної освіти здобувачі можуть самостійно проходити курси на онлайн платформах за темами навчальної дисципліни, що буде враховуватися при оцінюванні аудиторної та самостійної роботи здобувачів.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.